

2021: Q4 CEO INDEX

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP CRIF**, ως τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.080 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.540. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 12 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικής online survey πλατφόρμας. Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνονται 2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

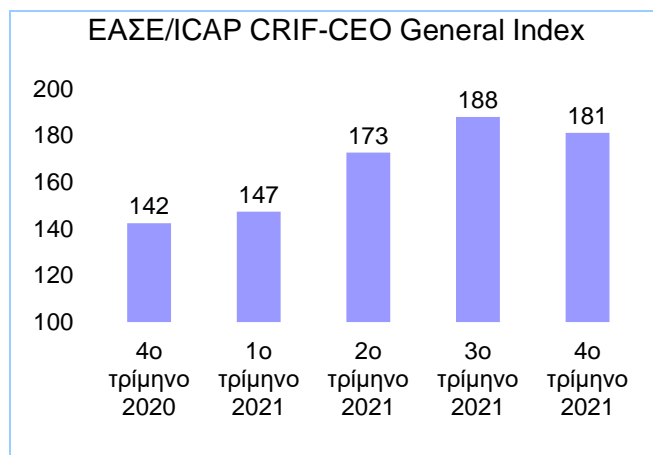
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 3^ο τρίμηνο του 2021 το ΑΕΠ των 19 χωρών της ευρωζώνης αυξήθηκε κατά 2,2% έναντι του προηγούμενου τριμήνου και των 27 χωρών μελών της Ε.Ε κατά 2,1%². Σε σύγκριση με το 3^ο τρίμηνο του 2020 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε άνοδο κατά 3,9% στην ευρωζώνη και 4,1% στην ΕΕ(27). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το τρίτο τρίμηνο του 2021 (έναντι του 3^{ου} τριμήνου 2020) διαμορφώθηκε σε +4,9%. Η υψηλότερη αύξηση έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στην Κροατία (15,5%) και ακολούθησαν Ιρλανδία (11,4%), Μάλτα (9,8%), Εσθονία (9,2%), Ρουμανία (8,1%), Ουγγαρία (6,1%), Λιθουανία (5,9%), Κύπρος και Αυστρία (5,6%), Πολωνία (5,5%), Λουξεμβούργο (5,3%), Λετονία (5,1%), Ολλανδία (5,0%), Βέλγιο (4,9%), Σλοβενία (4,8%), Βουλγαρία (4,6%), Σουηδία (4,5%), Φινλανδία και Πορτογαλία (4,2%), Ιταλία (3,9%), Δανία (3,6%), Γαλλία (3,3%), Τσεχία (3,1%), Ισπανία (2,7%), Γερμανία (2,6%), Σλοβακία (1,3%). Για την Ελλάδα η ανάπτυξη διαμορφώθηκε σε 13,4% ενώ για το σύνολο του 2021 σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η ετήσια ανάπτυξη στην Ελλάδα αναμένεται να διαμορφωθεί σε +7,1%³.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI)⁴ για την ευρωζώνη αυξήθηκε σε 110,3 τον Δεκέμβριο του 2021 έναντι 109,7 τον Σεπτέμβριο.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιανουάριο του 2022.

Το τέταρτο τρίμηνο του 2021 ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO General Index) σημείωσε κάμψη στις 181 μονάδες. Η επιδείνωση του δείκτη οφείλεται στην μικρή υποχώρηση της αισιοδοξίας μεταξύ των CEOs λόγω της εμφάνισης στον οικονομικό ορίζοντα νέων εμποδίων προς την ανάκαμψη που έχουν σχέση με την νέα μετάλλαξη του κορονοϊού, τις ανοδικές τάσεις

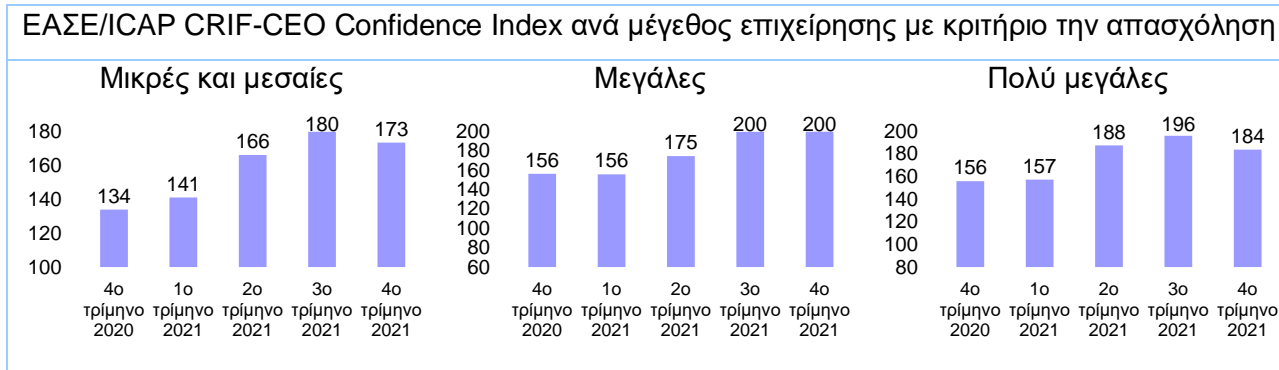
στις τιμές των ενεργειακών προϊόντων και τα προβλήματα στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα που είναι παράγοντες τροφοδότησης των πληθωριστικών πιέσεων.

² Eurostat, euroindicators, 7 December 2021.

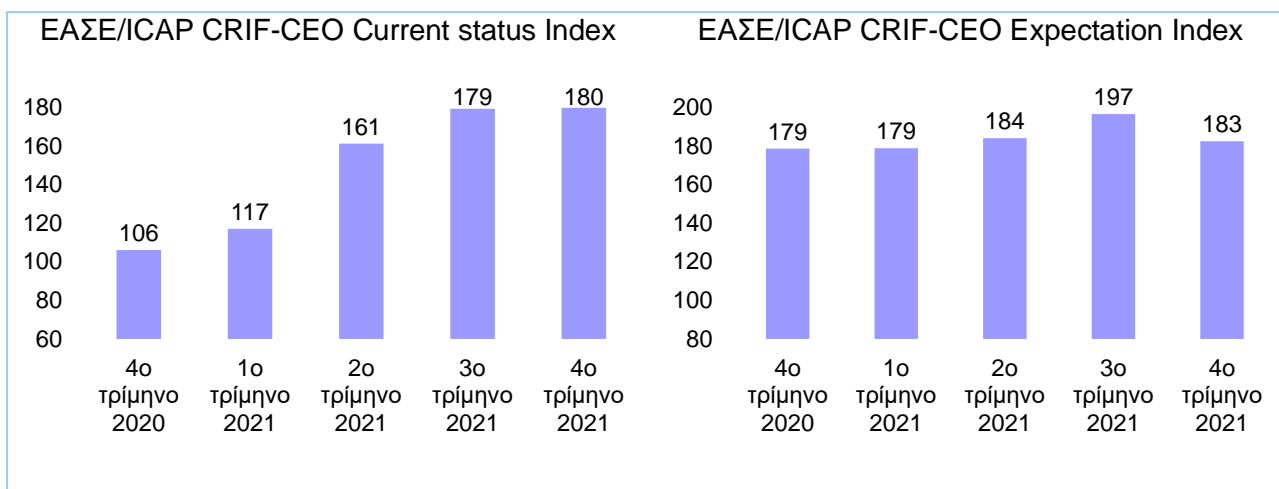
³ European Commission, European Economic Forecast – Autumn 2021, November 2021.

⁴ European Commission, Business and consumer survey results for December 2021, 7 January 2022.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά κατηγορία μεγέθους δείχνει στασιμότητα στις μεγάλες επιχειρήσεις και πτώση του δείκτη στις μικρομεσαίες και πολύ μεγάλες.

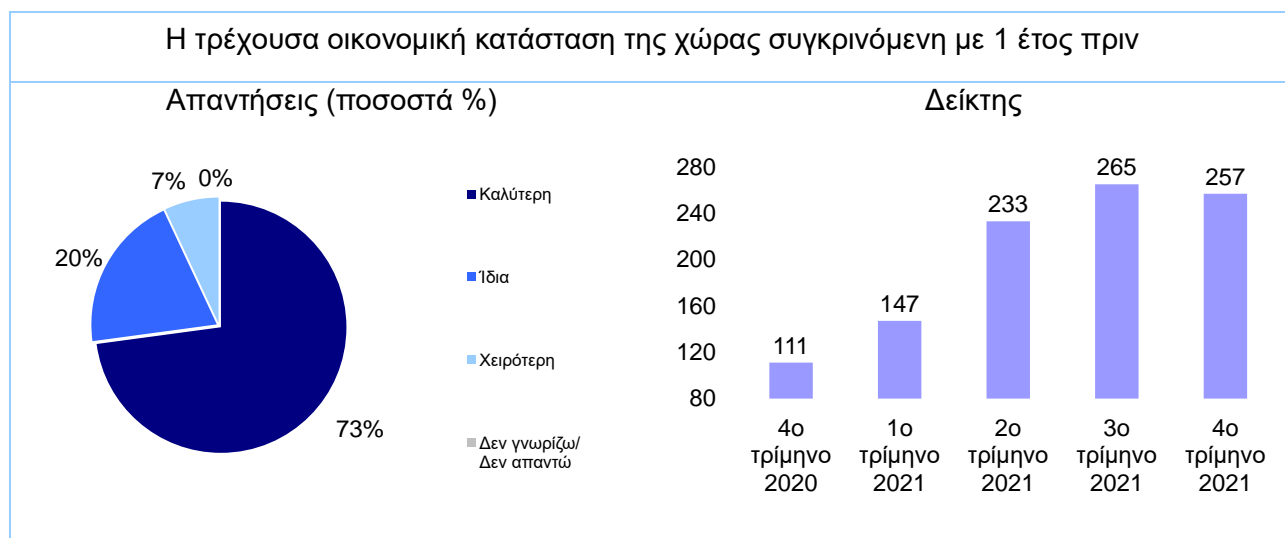

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) σημείωσε οριακή άνοδο στις 180 μονάδες, ενώ ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ-CEO Expectation Index) μειώθηκε στις 183 μονάδες.

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Δεκεμβρίου 2021

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας παρουσίασε μείωση στις 257 μονάδες έναντι 265 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν μειώθηκε σε 73% έναντι 78% το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα το ποσοστό των CEOs που δηλώνει ότι επιδεινώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας αυξήθηκε σε 7% έναντι 5% το προηγούμενο τρίμηνο.

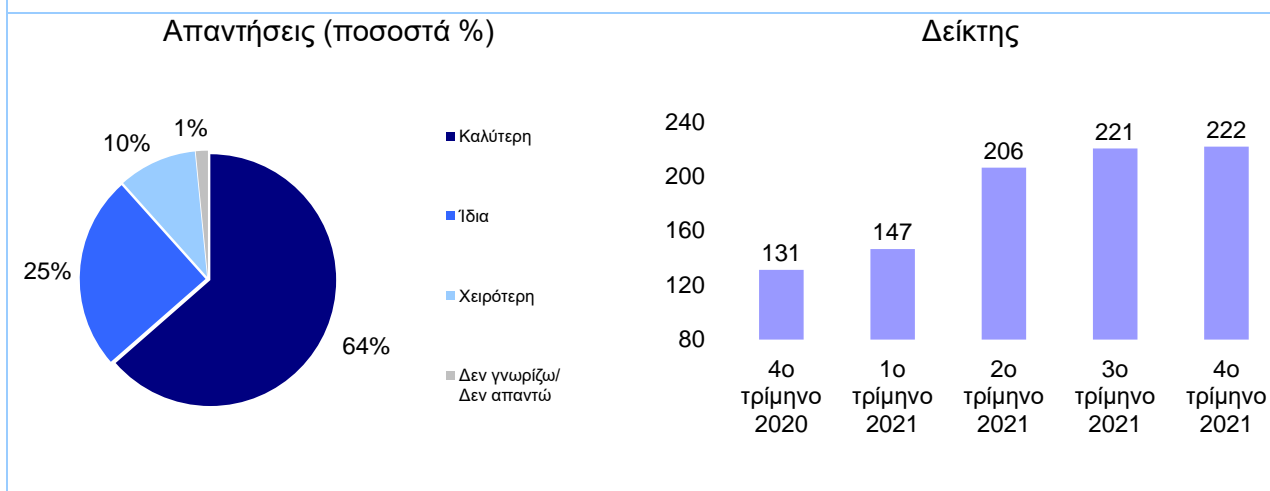

Ο δείκτης πρόβλεψης της οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά παρουσίασε σημαντική πτώση στις 230 μονάδες έναντι 247 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος διαμορφώθηκε σε 65%, ποσοστό που αυξάνεται σε 77% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις αυξήθηκε οριακά στις 222 μονάδες έναντι 221 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη σε σχέση με 1 έτος πριν αυξήθηκε σε 64% έναντι 60% το προηγούμενο τρίμηνο, ποσοστό που αυξάνεται σε 78% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης παρουσίασε μείωση στις 209 μονάδες έναντι 224 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή μειώθηκε σημαντικά σε 59% έναντι 71% το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ το ποσοστό αυτό είναι αυξημένο σε 73% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

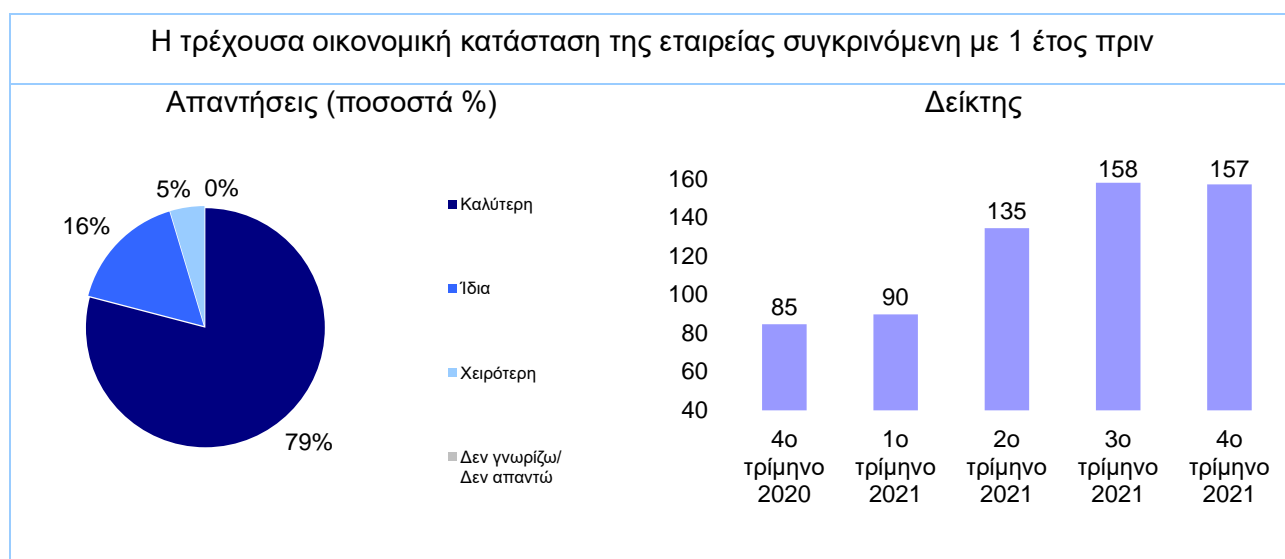
Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

Δείκτης

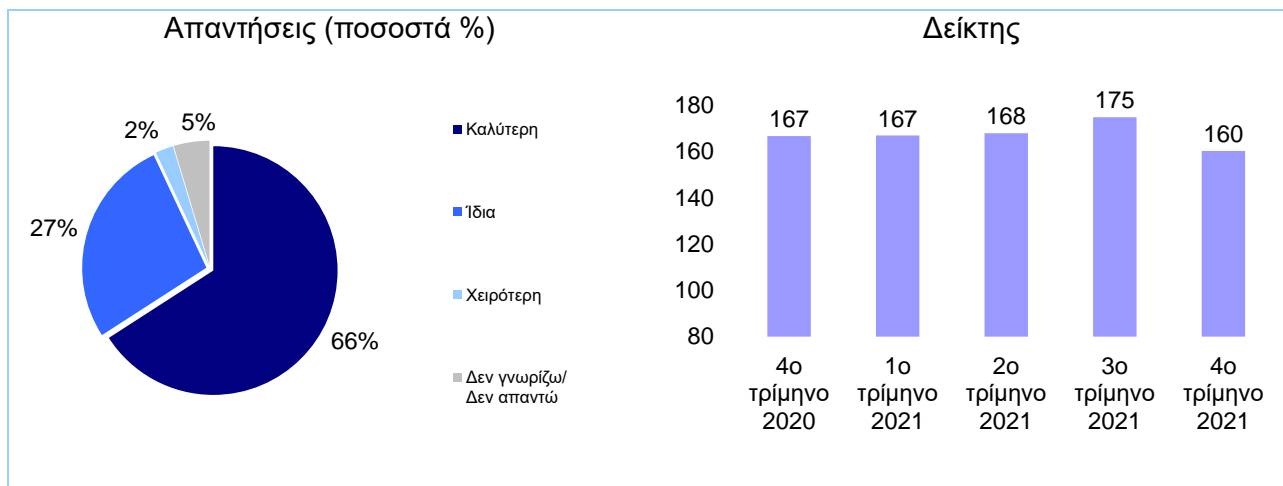

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των εταιρειών σημείωσε οριακή μείωση κατά 1 μονάδα στις 157 μονάδες έναντι 158 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους έχει βελτιωθεί σε σχέση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 79%, ποσοστό που αυξάνεται σε 90% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

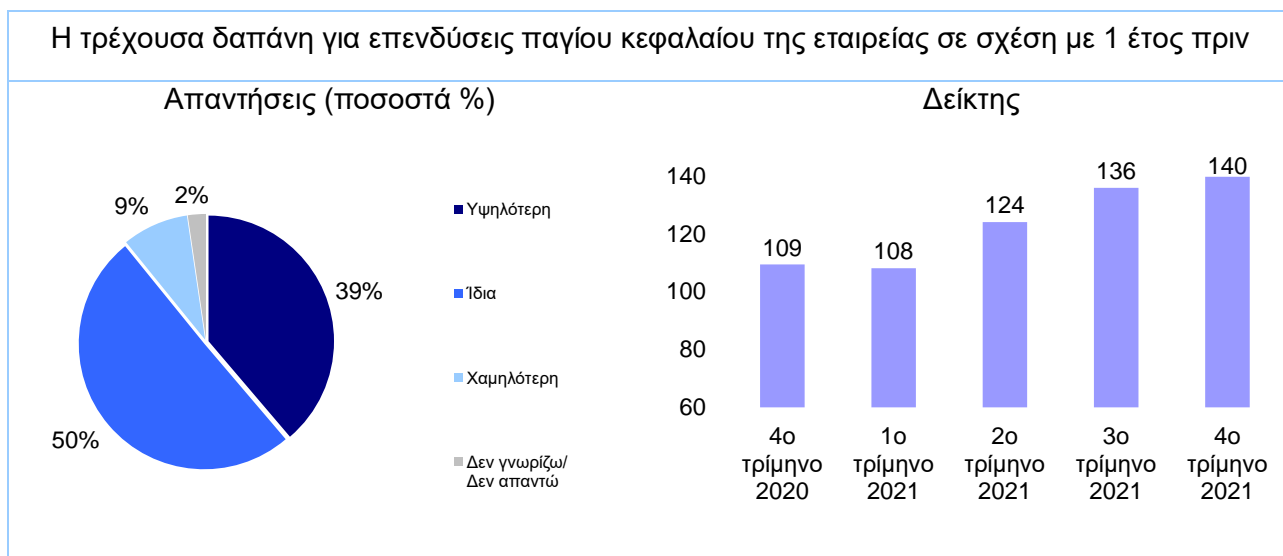

Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος μειώθηκε στις 160 μονάδες έναντι 175 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Ωστόσο αξιόλογο ποσοστό των CEOs που ανήλθε σε 66% αναμένει βελτίωση στο επόμενο έτος, ποσοστό που είναι αυξημένο σε 79% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας 1 έτος μετά

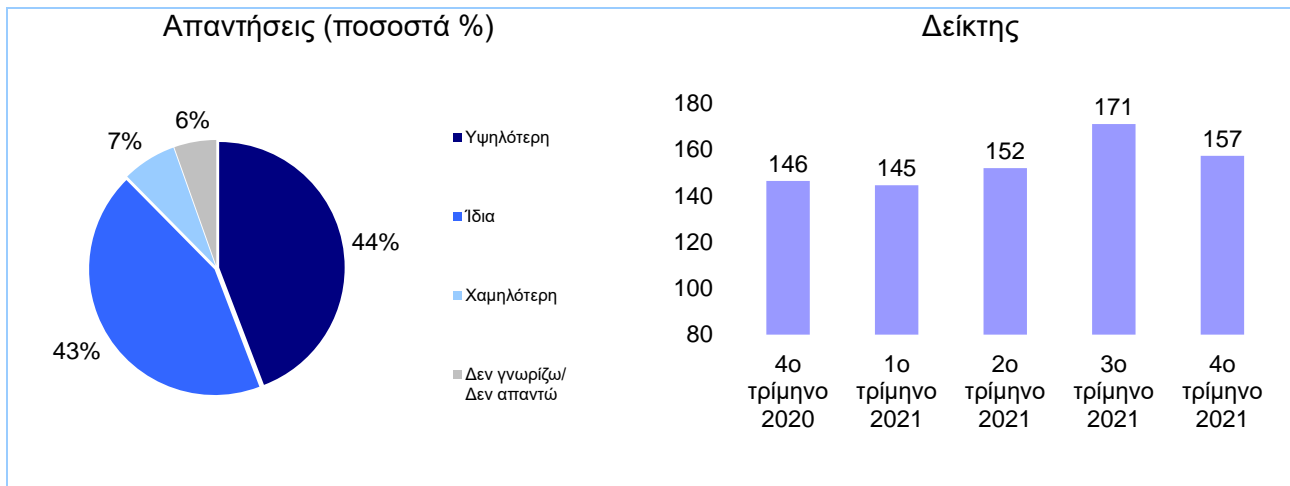

Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου συνέχισε την ανοδική του πορεία και ανήλθε στις 140 μονάδες έναντι 136 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος διαμορφώθηκε σε 39% έναντι 37% το προηγούμενο τρίμηνο.

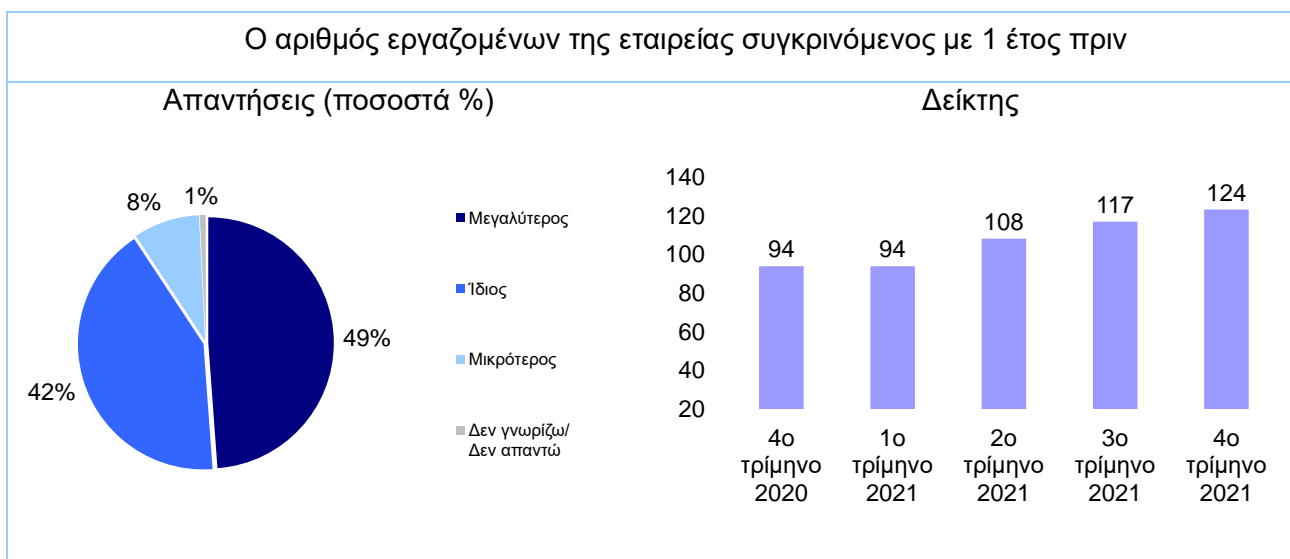

Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών παρουσίασε σημαντική επιδείνωση στις 157 μονάδες έναντι 171 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις τους θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο, από 54% το προηγούμενο τρίμηνο μειώθηκε σε 44%, μερίδιο που αυξάνεται σε 57% για τους CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων.

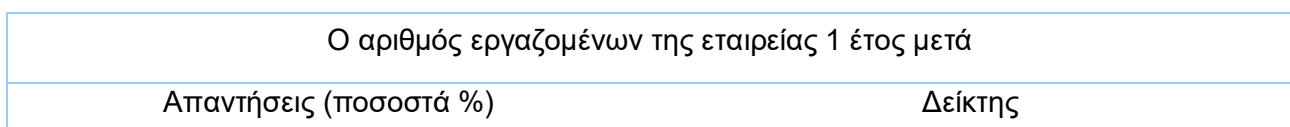
Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

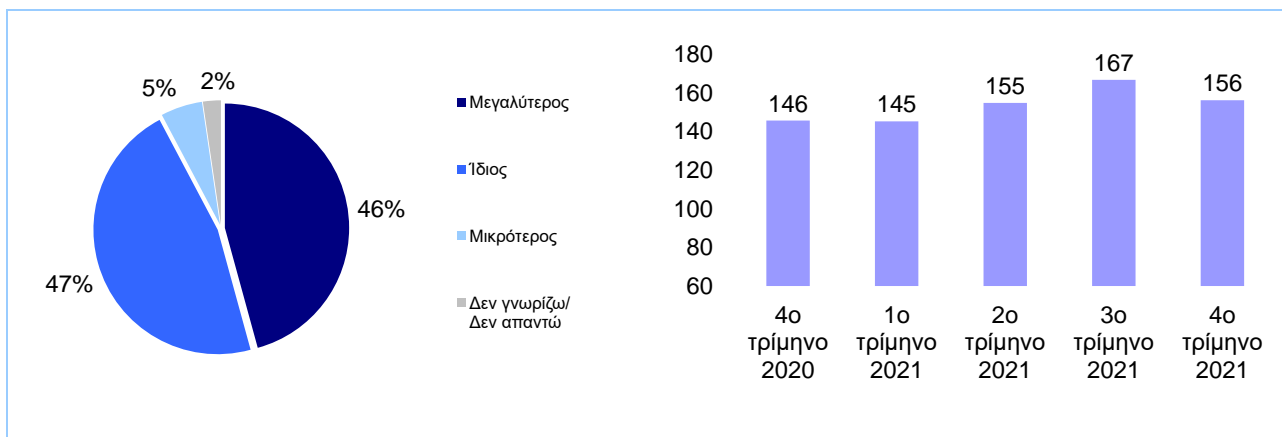

Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης παρουσίασε νέα άνοδο στις 124 μονάδες έναντι 117 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν είναι μεγαλύτερος σε σύγκριση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 49%, ποσοστό το οποίο είναι αυξημένο σε 58% για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Ο δείκτης προσδοκιών απασχόλησης μειώθηκε στις 156 μονάδες έναντι 167 του προηγούμενου τριμήνου. Το μερίδιο των CEOs που δηλώνουν ότι η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη 1 έτος μετά διαμορφώθηκε σε 46%.

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον η

γνώμη τους για την ένταση της αρνητικής επίδρασης στην Ελληνική οικονομία από τα προβλήματα της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας.

Το 28% των CEOs δήλωσαν ότι θα υπάρχει υψηλή αρνητική επίδραση, το 63% μέτρια αρνητική επίδραση, ενώ το 9% δήλωσε ότι η αρνητική επίδραση θα είναι μικρή.

Οι CEOs ερωτήθηκαν επιπλέον για το αν θα υπάρχουν ελλείψεις στην Ελληνική αγορά. Το 47%

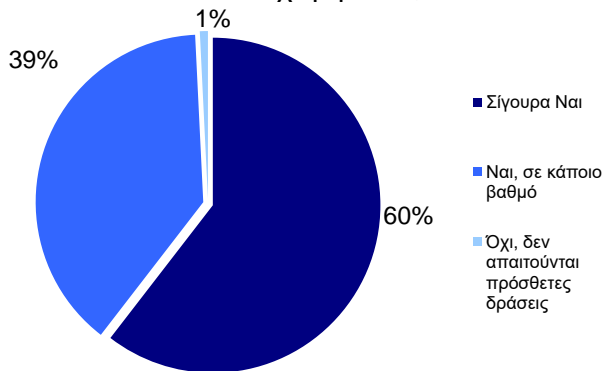

απάντησε με σιγουριά ναι, ποσοστό που αυξάνεται σε 59% για τους CEOs των εμπορικών επιχειρήσεων, ενώ ποσοστό 33% που αυξάνεται σε 50% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων, δήλωσε με επιφύλαξη ότι ίσως υπάρξουν ελλείψεις. Ωστόσο το 20% των CEOs, ποσοστό που αυξάνεται σε 27% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, πιστεύουν ότι δεν θα υπάρξουν ελλείψεις

στην αγορά.

Παράλληλα το 60% των CEOs δήλωσαν με βεβαιότητα ότι οι ανατιμήσεις και τα προβλήματα της

Είναι οι ανατιμήσεις και τα προβλήματα της εφοδιαστικής αλυσίδας θέμα που επιτάσσει πρόσθετες δράσεις από την πλευρά των επιχειρήσεων;

εφοδιαστικής αλυσίδας είναι ζητήματα που απαιτούν σίγουρα πρόσθετες δράσεις από τις επιχειρήσεις. Ωστόσο το 39% των CEOs συμφωνούν μεν ότι θα πρέπει να αναληφθούν τέτοιες δράσεις αλλά σε κάποιο βαθμό, ενώ μόνο το 1% των CEOs πιστεύουν ότι δεν απαιτούνται πρόσθετες δράσεις.